

УДК 342.7

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2025-49-11>

О. М. Руднєва, д. ю. н. , професор, головний науковий співробітник сектору порівняльного правознавства НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування *НАПрН України*
ORCID ID : 0000-0003-1190-235

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

***Анотація.** У статті аналізуються міжнародні правові стандарти, що регулюють репродуктивні права людини, та їх вплив на національне законодавство України. Особлива увага приділяється основним міжнародним документам, що гарантують репродуктивні права, зокрема Міжнародному пакту про громадянські і політичні права (1966), Міжнародному пакту про економічні, соціальні та культурні права (1966), Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979), а також документам Всесвітньої організації охорони здоров'я і інших міжнародних організацій, що встановлюють стандарти для забезпечення репродуктивного здоров'я і прав.*

Автор досліджує, як ці міжнародні норми були інтегровані в законодавство України, оцінюючи ефективність їх застосування в реальній практиці. Особливо розглянуто проблеми, пов'язані з невідповідністю на-

ціональних правових норм міжнародним стандартам у сфері репродуктивних прав, зокрема доступу до контрацептивів, регулювання абортів, боротьби з насильством щодо жінок та збереження репродуктивного здоров'я в умовах збройного конфлікту.

Ключові слова: репродуктивні права людини, міжнародно-правове регулювання репродуктивних прав людини, міжнародно-правові стандарти репродуктивних прав людини, імплементація міжнародно-правових стандартів, гарантії реалізації репродуктивних прав людини.

Постановка проблеми. Репродуктивні права людини стали одним із центральних аспектів правозахисної діяльності на міжнародному рівні, оскільки вони впливають на основні свободи і гідність особи. Розвиток міжнародного права в галузі прав людини включає низку актів, що сприяють забезпеченню доступу до репродуктивних послуг та прав, що забезпечують жінкам і чоловікам можливість ухвалювати рішення щодо своєї репродуктивної функції без примусу, дискримінації або насильства. Так, міжнародні правові стандарти репродуктивних прав людини, зокрема, охоплюють такі аспекти, як доступ до контрацепції, безпечні аборти, охорону материнства, захист від насильства і дискримінації, а також забезпечення прав на планування сім'ї.

Актуальність цієї теми для України зумовлена не лише міжнародними зобов'язаннями, а й існуючими проблемами у національному законодавстві та практиці. Оскільки на міжнародному рівні постійно оновлюються та удосконалюються стандарти, важливим є вивчення їх імплементації в національне законодавство, зокрема в контексті забезпечення репродуктивних прав в Україні. Ступінь дотримання цих стандартів є одним із показників рівня розвитку демократичних цінностей у державі та її здатності гарантувати основні права та свободи громадян.

Загальне питання полягає не тільки в юридичному визнанні репродуктивних прав, а й у реальному забезпеченні доступу до цих прав для кожної особи. Проблема ще більше ускладнюється в умовах війни, коли існуючі норми і принципи можуть бути частково чи повністю скомпрометовані.

Стан дослідження теми. Проблематика міжнародно-правових стандартів у сфері репродуктивних прав людини та їх імплементації

тації в національне законодавство активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. У центрі уваги – питання забезпечення прав на репродуктивне здоров'я, доступу до медичних послуг, етичні й правові аспекти застосування допоміжних репродуктивних технологій, а також відповідність національного законодавства міжнародним стандартам.

Серед українських вчених, які системно досліджують репродуктивні права людини в контексті міжнародного права, варто відзначити С. Болдіжар, С. Булеца, М. Громовчук, Т. Длугопольська, Є. Дуліба, Х. Майкут, М. Менджул, Ю. Лебедева, Л. Наливайко, П. Рабінович, В. Теремецький, М. Хмара та інші. Окремі зарубіжні дослідники зробили значний внесок у розвиток теорії репродуктивних прав, зокрема R. J. Cook, B. M. Dickens, S. Fredricks, Z. Mir-Hosseini.

У наукових колах насамперед звертають увагу на необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, однак важливою проблемою є те, що це питання часто розглядається поверхнево. У більшості публікацій науковців з цієї теми фокусується на аналізі міжнародних норм, але не проводиться глибокого аналізу впровадження цих норм у конкретному національному контексті.

Також особливої уваги потребує вивчення впливу збройного конфлікту в Україні на реалізацію та захист репродуктивних прав, зокрема вразливих категорій населення – жінок, переміщених осіб, жертв сексуального насильства та осіб, які втратили доступ до медичних послуг. Зазначене обумовлює необхідність проведення цього дослідження.

Метою цієї статті є визначити основні міжнародні правові акти, що регламентують репродуктивні права людини, проаналізувати їх вплив на національне законодавство, сформулювати рекомендації щодо удосконалення національної правової системи з урахуванням міжнародних стандартів та правозахисної практики у досліджуваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Репродуктивні права є складовою частиною загальних прав людини, що охоплюють основні свободи та права людини в контексті репродуктивного здоров'я та здатності людини самостійно приймати рішення щодо своєї

репродуктивної функції. Міжнародно-правові стандарти в цій сфері стали результатом розвитку глобальних правозахисних механізмів та значної ролі міжнародних організацій, таких як ООН та її спеціалізовані агентства.

Одним із основних міжнародних документів, що визначає репродуктивні права людини, є Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1996). Зокрема, стаття 23 Пакту вказує на право кожної людини на заснування сім'ї та на свободу вибору щодо особистих сімейних обов'язків [11]. Так, цей Пакт містить положення, що забезпечують право на свободу вибору в питаннях родини, а також право на здоров'я, що включає доступ до репродуктивних послуг.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1996) також надає юридичну основу для забезпечення репродуктивних прав, зокрема через положення, що стосуються забезпечення здоров'я, доступу до медичних послуг, включаючи репродуктивну охорону здоров'я та планування сім'ї [12]. Важливо, що наведений Пакт передбачає, що держави-учасниці повинні забезпечити своїм громадянам доступ до послуг в сфері репродуктивного здоров'я і приймати відповідні заходи для забезпечення цього права.

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979), яка була ухвалена ООН, є ключовим документом, що регулює репродуктивні права жінок на міжнародному рівні. Зокрема, стаття 16 Конвенції вказує на необхідність зниження дискримінації в питаннях шлюбних та сімейних відносин, в тому числі шляхом забезпечення жінкам рівних прав у питаннях репродуктивного здоров'я та доступу до медичних послуг [7]. Так, цей документ містить конкретні положення, що гарантують жінкам право на планування сім'ї, право на доступ до інформації про методи контрацепції та право на медичні послуги для забезпечення репродуктивного здоров'я.

Декларація прав людини ООН (1948) закладає фундамент для багатьох інших міжнародних актів, закріплюючи в пункті 25 право кожної людини на рівний доступ до необхідних медичних послуг, в тому числі тих, що стосуються репродуктивного здоров'я [6]. Це також включає право на доступ до контрацеп-

тивів, інформування та медичну допомогу, спрямовану на захист репродуктивних прав і здоров'я.

Окрім цих основних документів, важливу роль у розвитку міжнародно-правових стандартів у сфері репродуктивних прав відіграють також різноманітні резолюції Організації Об'єднаних Націй, такі як Римський статут Міжнародного кримінального суду (1998), що визнає сексуальне насильство і насильство, пов'язане з репродуктивними правами, як тяжкі міжнародні злочини [16], а також документи, пов'язані з розвитком програм Всесвітньої організації охорони здоров'я та інших міжнародних організацій, що мають пряме відношення до репродуктивного здоров'я.

Важливо, що репродуктивні права людини охоплюють низку базових прав і свобод, що стосуються фізичного та психічного здоров'я, зокрема права на вільний вибір у питаннях репродукції, доступ до медичних послуг для збереження репродуктивного здоров'я, а також право на гідне та безпечне батьківство.

Однією з основних концепцій, що закріплена в міжнародному праві, є право кожної особи на свободу від примусу, насильства та дискримінації в репродуктивних питаннях. Це означає, що жодна особа не повинна піддаватися примусу до абортів чи стерилізації, а також не повинна зазнавати дискримінації через своє рішення щодо репродуктивної функції [9]. Водночас, держава повинна забезпечити доступ до необхідних медичних послуг та інформації, що дозволяє кожній особі здійснювати усвідомлений вибір стосовно свого репродуктивного здоров'я.

Ця концепція реалізується через розробку правових норм і стандартів, що передбачають як право на доступ до медичних послуг (аборти, контрацепція, допомога при пологах), так і правову охорону від насильства, у тому числі репродуктивного, що безпосередньо пов'язане з репродуктивними правами. Важливою складовою є і обов'язок держав, що підписали міжнародні договори, забезпечувати рівний доступ до цих прав для всіх категорій населення, зокрема для уразливих груп, таких як жінки в умовах конфліктів чи жінки, що перебувають у складних соціальних ситуаціях.

Також важливими інструментами для забезпечення дотримання міжнародних стандартів репродуктивних прав є рекомендації міжнародних органів, таких як Комітет Організації Об'єднаних Націй з прав людини та Комітет Організації Об'єднаних Націй з прав жінок, що регулярно надають висновки щодо виконання державами своїх зобов'язань у галузі репродуктивних прав [5]. Наприклад, під час розгляду звітів держав щодо виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979) ці комітети часто визначають прогалини у національному законодавстві та пропонують конкретні рекомендації щодо вдосконалення правової бази та доступу до послуг у сфері репродуктивних прав.

Так, міжнародні правові стандарти вимагають, щоб держави створювали ефективні національні механізми захисту репродуктивних прав, що включають належне законодавство, програми з інформування громадян, а також систему освіти та підготовки медичних працівників, здатних надати якісні послуги в сфері репродуктивного здоров'я.

Доцільно зауважити, що в умовах соціальних та економічних проблем, зокрема в країнах, що переживають збройні конфлікти або значні внутрішні трансформації, імплементація міжнародних стандартів у сфері репродуктивних прав часто стикається з серйозними труднощами. Недостатнє фінансування охорони здоров'я, зниження рівня освіти в деяких країнах, а також культури і традиційні обмеження можуть значно обмежити доступ до репродуктивних послуг. У контексті збройних конфліктів, насильство, в тому числі сексуальне, стає ще однією важливою проблемою, що порушує права жінок на репродуктивне здоров'я, і вимагає від міжнародного співтовариства розробки нових механізмів реагування.

Таким чином, міжнародно-правові стандарти репродуктивних прав людини, хоча й встановлюють важливі юридичні зобов'язання для держав, залишають відкритими питання їх практичної реалізації, що потребує постійного моніторингу, адаптації та реформування національних правових систем.

Слід зазначити, що національне законодавство України в значній мірі відповідає міжнародним стандартам у сфері ре-

репродуктивних прав, проте існують прогалини, що не дають змоги повною мірою реалізувати ці права на практиці. Основним нормативно-правовим актом, який регулює питання репродуктивних прав в Україні, є Конституція України, що гарантує основні права і свободи громадян [8]. Однак у контексті репродуктивних прав вона потребує більш чітких та детальних положень, особливо в аспектах, що стосуються доступу до репродуктивних послуг, захисту від насильства та забезпечення прав на аборти.

Також важливою є проблема правової урегульованості доступу до безпечних абортів. Законодавство України надає право жінкам на аборт до 12 тижня вагітності (ч. 6 ст. 281 Цивільного кодексу України; ст. 50 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я») [17, 15], проте процедура є складною, зокрема через необхідність отримання дозволу від лікаря та певні обмеження щодо доступу до цієї послуги в деяких регіонах. В умовах війни цей процес став ще більш ускладненим через відсутність належної медичної інфраструктури, дефіцит ліків і медичного персоналу, що порушує право жінок на доступ до безпечних абортів.

Імплементация міжнародних стандартів також стосується забезпечення доступу до контрацептивів. Законодавчо, в Україні не існує бар'єрів для доступу до контрацептивів, однак на практиці спостерігається низький рівень обізнаності населення про методи контрацепції, а також обмежений доступ до дешевих і якісних препаратів [1]. Це питання стає ще більш актуальним у зв'язку з тим, що війна призвела до зростання числа переміщених осіб, серед яких є чимало жінок, яким важко забезпечити необхідний доступ до медичних послуг.

Утім, слід зауважити, що однією з найбільших проблем є насильство щодо жінок, що набуває особливого масштабу в умовах війни [3]. Війна та збройні конфлікти загострюють проблему насильства, в наслідок чого жінки та дівчата в Україні стикаються з великими труднощами у забезпеченні своїх репродуктивних прав, зокрема через порушення їх доступу до медичних послуг, як-от аборти після зґвалтувань чи інші необхідні процедури.

Варто акцентувати увагу на проблемах імплементації міжнародних стандартів у контексті війни. Так, війна в Україні створила нові виклики для імплементації міжнародних стандартів репродуктивних прав. Зокрема, перебої у наданні медичних послуг, зниження якості медичної допомоги через відсутність кваліфікованих спеціалістів, брак медичних засобів та порушення прав людини на територіях, де активно ведуться бойові дії, призводять до порушення права на репродуктивне здоров'я та безпеку.

Одним із прикладів є зростання випадків насильства, в тому числі сексуального насильства в умовах збройного конфлікту, що призводить до значного збільшення числа випадків небажаних вагітностей серед жертв насильства. Згідно з даними правозахисних організацій, багато жінок, які стали жертвами сексуального насильства, не мають можливості отримати кваліфіковану медичну допомогу через перебої в роботі медичних установ або через страх перед репресіями [2].

Важливо акцентувати увагу на тому, що гарантії реалізації прав людини, зокрема репродуктивних, є основою для успішної імплементації міжнародно-правових стандартів в національне законодавство [13]. Міжнародні документи, такі як Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) та інші спеціалізовані акти, визначають права кожної особи на доступ до медичних послуг, інформації та підтримки в питаннях репродуктивного здоров'я. Однак, навіть коли ці стандарти встановлені на міжнародному рівні, важливо, щоб вони були належним чином впроваджені в національні правові системи. Невиконання цих зобов'язань може призвести до порушення прав людини та створити серйозні бар'єри для громадян, особливо жінок, у реалізації їхніх репродуктивних прав.

Слід також зазначити, що складовою ефективною імплементації міжнародно-правових стандартів репродуктивних прав людини є наявність дієвого громадського контролю [14]. Активна участь громадських організацій, правозахисників та медіа дозволяє не лише відстежувати відповідність національного законодавства міжнародним зобов'язанням, а й оперативно

реагувати на випадки їх порушення. Так, громадський контроль сприяє підвищенню прозорості у прийнятті рішень, забезпечує відкритий діалог між державою та суспільством, а також гарантує, що голоси вразливих груп населення будуть враховані.

Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство має на меті не лише забезпечення доступу до репродуктивних послуг, але й створення сучасної правової бази, що враховує розвиток новітніх біомедичних технологій, насамперед допоміжних репродуктивних технологій, та гарантує захист особи від насильства, дискримінації й примусу у сфері реалізації репродуктивних прав. Особливого значення набуває забезпечення правового регулювання допоміжних репродуктивних технологій (зокрема штучного запліднення, екстракорпорального запліднення, постморальної репродукції [10], гестаційного сурогатного материнства [4], що має відповідати міжнародним стандартам та водночас враховувати етичні, медичні й соціальні аспекти. Їх права визначеність є важливою умовою реалізації репродуктивних прав людини та захисту прав усіх учасників таких процедур. Тому в контексті імплементации міжнародно-правових стандартів репродуктивних прав кожна країна повинна розробляти не тільки нормативно-правові акти, але й ефективні механізми їхнього застосування, щоб забезпечити реальну можливість для громадян користуватися своїми правами без перешкод.

Висновки. На підставі вищезазначеного, вважаємо, незважаючи на позитивні кроки, зроблені Україною щодо інтеграції міжнародних стандартів у свою правову систему, існують значні прогалини, особливо в аспектах доступу до медичних послуг та забезпечення прав жертв насильства. Потрібно ще більше уваги приділяти адаптації національного законодавства до актуальних викликів, зокрема у сфері репродуктивного здоров'я. Важливо, щоб правові механізми були не тільки декларованими, але й ефективно працювали на практиці. Це вимагає активної роботи з удосконалення законодавства, а також розробки спеціальних програм для забезпечення безпеки та доступу до репродуктивних послуг для всіх категорій населення. Необхідно розробити чіткі норми, що забезпечать доступ до безпечних

абортів, а також покращити доступ до контрацепції. Враховуючи сучасні виклики, важливо розробити механізми правової захищеності жінок у разі насильства під час війни.

У контексті забезпечення доступу до репродуктивних послуг, Україна повинна вжити заходів для забезпечення безперерйного доступу до репродуктивних послуг у всіх регіонах, навіть в умовах війни. Це включає в себе не лише правові зміни, а й практичні заходи, такі як забезпечення мобільних медичних бригад, підтримка медичних установ та психологічна підтримка для жертв насильства.

Щодо інтеграції правозахисних стандартів, міжнародно-правові стандарти повинні стати основою для реального удосконалення національної правової системи у сфері репродуктивних прав. Це потребує постійного моніторингу ситуації, взаємодії з міжнародними організаціями та вдосконалення навчання медичних працівників.

Таким чином, імплементація міжнародних стандартів у сфері репродуктивних прав є критично важливою для забезпечення рівності та гідності кожної особи, особливо в умовах війни, коли доступ до базових прав і свобод виявляється під серйозною загрозою. Проте їх ефективна реалізація можливе лише за умов постійної роботи на національному рівні, інтеграції міжнародних норм у внутрішнє законодавство та забезпечення їх практичного застосування. Лише в такому випадку можна досягти дійсного захисту репродуктивних прав, що стане важливим елементом зміцнення правової держави і забезпечення людської гідності в Україні та у світі в цілому.

Список використаних джерел :

1. European Contraception Policy Atlas – Ukraine. *European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights (EPF)*. URL: <https://www.epfweb.org/node/756>
2. In Ukraine, survivors speak out about conflict-related sexual violence. *UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine*. URL: <https://ukraine.ohchr.org/en/In-Ukraine-survivors-speak-out-about-conflict-related-sexual-violence>
3. Kism di E., Pitchforth E. Sexual and reproductive health, rights and justice in the war against Ukraine 2022. *Sexual and Reproductive Health*

- Matters*. 2022. Vol. 30, no. 1. DOI: <https://doi.org/10.1080/26410397.2022.2052459>
4. Nalyvaiko L., Pryputen D., Verba I., Lebedieva Y., Chepik-Trehubenko O. The European Convention on Human Rights and the Practice of the ECtHR in the Field of Gestational Surrogacy. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2023. Vol. 6. No. 2. P. 206–219. DOI: <https://doi.org/10.33327/ajee-18-6.2-n000203>
 5. Van Leeuwen F. A Woman's Right to Decide? The United Nations Human Rights Committee, Human Rights of Women, and Matters of Human Reproduction. *Netherlands Quarterly of Human Rights*. 2007. Vol. 25, №. 1. P. 97–116. DOI: <https://doi.org/10.1177/016934410702500106>
 6. Загальна декларація прав людини : Декларація Орг. Об'єдн. Націй від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
 7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 18.12.1979 р. : станом на 6 жовт. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text.
 8. Конституція України. *Офіційний вебпортал парламенту України. Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
 9. Лебедева Ю. Конституційно-правове забезпечення свободи репродуктивного вибору особи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.11>.
 10. Лебедева Ю. В. Нормативно-правове забезпечення реалізації права на посмертне відтворення військовослужбовців та інших осіб: зарубіжний досвід та регламентація в Україні. *Kyiv Law Journal*. 2024. № 1. С. 23–30. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.3>
 11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : Пакт Орг. Об'єдн. Націй від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
 12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : Пакт Орг. Об'єдн. Націй від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
 13. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини : навч. посіб. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 184 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3716/МПСПЛ_навч.%20посібник_05.06.19.pdf?sequence=1&isAllowed=y
 14. Наливайко Л., Савченко О. Теоретикоправові засади громадського контролю за діяльністю органів державної влади : монографія. Київ : ХайТек Прес, 2017. 276 с. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/>

- bitstream/123456789/2982/1/Наливайко%20Л.Р._Савченко%20О.В._
монографія_
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я. *Офіційний вебпортал парламенту України. Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, № 4, ст.19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
 16. Римський статут міжнародного кримінального суду : Статут Між-нар. судів від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
 17. Цивільний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України. Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, №№ 40–44, ст.356. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

REFERENCES :

1. European Contraception Policy Atlas – Ukraine. European Parliamentary Forum for Sexual&Reproductive Rights (EPF). URL: <https://www.epfweb.org/node/756>
2. In Ukraine, survivors speak out about conflict-related sexual violence. UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine. URL: <https://ukraine.ohchr.org/en/In-Ukraine-survivors-speak-out-about-conflict-related-sexual-violence>
3. Kism di E., Pitchforth E. (2022). Sexual and reproductive health, rights and justice in the war against Ukraine 2022. *Sexual and Reproductive Health Matters*. Vol. 30, №. 1. DOI: <https://doi.org/10.1080/26410397.2022.2052459>
4. Nalyvaiko L., Pryputen D., Verba I., Lebedieva Y., Chepik-Trehubenko O. (2023). The European Convention on Human Rights and the Practice of the ECtHR in the Field of Gestational Surrogacy. *Access to Justice in Eastern Europe*. Vol. 6. №. 2. DOI: <https://doi.org/10.33327/ajee-18-6.2-n000203>
5. Van Leeuwen F. (2007). A Woman's Right to Decide? The United Nations Human Rights Committee, Human Rights of Women, and Matters of Human Reproduction. *Netherlands Quarterly of Human Rights*. 2007. Vol. 25, № 1. DOI: <https://doi.org/10.1177/016934410702500106>
6. Zahalna deklaratsiia prav liudyny : Deklaratsiia Orh. Obiedn. Natsii vid 10.12.1948 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
7. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii pro likvidatsiiu vsikh form dyskryminatsii shchodo zhinok : Konventsiiia Orh. Obiedn. Natsii vid 18.12.1979 r. : stanom na 6 zhovt. 1999 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
8. Konstytutsiia Ukrainy. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1996, № 30, art. 141.

- URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Lebedieva Yu. (2023). Konstytutsiino-pravove zabezpechennia svobody reproduktyvnoho vyboru osoby. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. № 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.11>
 10. Lebedieva Yu. V. (2024). Normatyvno-pravove zabezpechennia realizatsii prava na posmertne vidtvorennia viiskovoslužhbovtsiv ta inshykh osib: zarubizhnyi dosvid ta rehlamentatsiia v Ukraini. *Kyiv Law Journal*. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.3>
 11. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava : Pakt Orh. Obiedn. Natsii vid 16.12.1966 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
 12. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava : Pakt Orh. Obiedn. Natsii vid 16.12.1966 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
 13. Nalyvaiko L. R., Stepanenko K. V. (2019). Mizhnarodno-pravovi standarty prav liudyny : navch. posib. Dnipro : Dnipropetr. derzh. un-t vnutr. sprav, 2019. 184 s. URL: https://er.dduvs.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3716/MPSPL_navch.%20posibnyk_05.06.19.pdf?sequence=1&isAllowed=y
 14. Nalyvaiko L., Savchenko O. (2017). Teoretykopravovi zasady hromadskoho kontroliu za diialnistiu orhaniv derzhavnoi vlady : monohrafiia. Kyii : KhaiTek Pres. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2982/1/Nalyvaiko%20L.R._Savchenko%20O.V._monohrafiia
 15. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1993, № 4, art.19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
 16. Rymnyi statut mizhnarodnoho kryminalnoho sudu : Statut Mizhnar. sudiv vid 17.07.1998 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
 17. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2003, №№ 40–44, art.356. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

O. M. Rudneva

**International Legal Standards of Reproductive Human Rights:
Implementation in National Legislation**

Abstract. The article analyses the international legal standards governing human reproductive rights and their impact on the national legislation of Ukraine.

Particular attention is paid to the main international instruments guaranteeing reproductive rights, in particular, the International Covenant on Civil and Political Rights (1966), the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966), the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1979), as well as documents of the World Health Organization and other international organisations that set standards for ensuring reproductive health and rights.

The author examines how these international norms have been integrated into Ukrainian legislation, assessing the effectiveness of their application in real practice. The author also examines the problems associated with the inconsistency of national legal norms with international standards in the field of reproductive rights, including access to contraceptives, regulation of abortion, combating violence against women and preserving reproductive health in the context of armed conflict.

It is emphasised that the armed conflict in Ukraine has posed new challenges to ensuring reproductive rights: limited access to medical services, instability of the healthcare system and difficulties in obtaining necessary medicines and services, especially for women in crisis situations.

The article also emphasises the importance of ensuring equal access to reproductive services for all categories of citizens and developing special state support programmes.

The author suggests that in order to improve the situation in Ukraine, it is necessary to introduce legislative changes that will facilitate greater integration of international standards into national law, which will provide additional protection of women's reproductive rights, as well as support for equality and democratic principles in society. The article concludes with recommendations for improving law enforcement in this area, which will help ensure an adequate level of reproductive rights protection in the future.

Key words: *reproductive human rights, international legal regulation of reproductive human rights, international legal standards of reproductive human rights, implementation of international legal standards, guarantees of reproductive human rights.*